

Περιεχόμενα

Έννοια Ποινικού Δικαίου	1
Σκοπός Ποινικού Δικαίου	2
Ο ΠΚ και η εξέλιξη του στην Ελλάδα	3

Έννοια Ποινικού Δικαίου

Ποινικό δίκαιο είναι ο κλάδος εκείνος δικαίου, που ορίζει τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες η Πολιτεία επιβάλλει ποινικές κυρώσεις δηλαδή ποινές και μέτρα ασφαλείας.

Από το σύνολο των κανόνων του, εκείνοι που καθορίζουν τα στοιχεία των αξιόποινων πράξεων και τις ποινικές κυρώσεις που αντιστοιχούν σε αυτές, απαρτίζουν το **ουσιαστικό ποινικό δίκαιο**. Ενώ εκείνοι που προβλέπουν τη διαδικασία εφαρμογής των ουσιαστικών κανόνων αποτελούν το **δικονομικό ποινικό δίκαιο (ποινική δικονομία)**.

Κυριότερη πηγή του ουσιαστικού ποινικού δικαίου είναι ο ποινικός κώδικας, η ύλη του οποίου διακρίνεται σε δύο μέρη: σε γενικό και ειδικό. Το **γενικό μέρος** περιλαμβάνει διατάξεις κοινές για όλα τα εγκλήματα (π.χ. δόλος, αμέλεια, απόπειρα, συμμετοχή, ποινές και επιμέτρηση αυτών κ.λπ.) ενώ το **ειδικό μέρος** περιέχει την περιγραφή όλων των εγκλημάτων (π.χ. σωματική βλάβη, κλοπή, ανθρωποκτονία κ.λπ.) και για τα οποία ισχύουν οι γενικές διατάξεις του γενικού μέρους σύμφωνα με το **άρθ. 12 ΠΚ**.

Σκοπός Ποινικού Δικαίου

Αποστολή του Ποινικού Δικαίου είναι να προστατεύσει, με το όπλο της ποινής, θεμελιώδεις αξίες της κοινωνίας, απολύτως απαραίτητες για την ομαλή κοινωνική συμβίωση και έτσι να εμπεδώσει και να διασφαλίσει την κοινωνική ειρήνη.

Οι θεμελιώδεις αυτές αξίες που είναι απαραίτητες για την συντήρηση της κοινωνικής ειρήνης και ευημερίας και την ομαλή ανάπτυξη της κοινωνίας, καλούνται **έννομα αγαθά**. Λέγονται αγαθά διότι αξιολογούνται από την έννομη τάξη θετικά και λέγονται έννομα διότι αναγνωρίζονται και προστατεύονται από την έννομη τάξη. Επομένως, πρωταρχικός σκοπός και αποστολή του Ποινικού Δικαίου είναι **η προστασία των εννόμων αγαθών**.

Τέτοια έννομα αγαθά είναι η ζωή, η υγεία, η σωματική ακεραιότητα, η τιμή, η ελευθερία, η πληροφορική αυτοδιάθεση, η σεξουαλική αυτοδιάθεση, το απόρρητο του ιδιωτικού βίου, η εμπιστοσύνη επί την ακεραιότητα της έγγραφης απόδειξης στις συναλλαγές, η ακεραιότητα της χώρας, η δημόσια τάξη, το ελληνικό πολίτευμα, η απονομή της Δικαιοσύνης, η ασφάλεια των συγκοινωνιών, το περιβάλλον, η ακεραιότητα των δημοσίων υπηρεσιών, η ιδιοκτησία, η περιουσία κ.λπ.

Συγχρόνως όμως οι κανόνες του Ποινικού Δικαίου με το περιεχόμενό τους αποβλέπουν μεταξύ άλλων στο περιορισμό του κράτους από τις καταχρήσεις σε βάρος των ατομικών ελευθεριών των πολιτών. **Συνεπώς, η αποστολή του Ποινικού Δικαίου είναι διττή:** αφενός η προστασία των εννόμων αγαθών και αφετέρου η εξασφάλιση των ατομικών ελευθεριών από την κρατική αυθαιρεσία.

Το Ποινικό Δίκαιο νομιμοποιείται να ενδιαφέρεται μόνο για το σύννομο της εξωτερικής συμπεριφοράς των πολιτών και δεν ενδιαφέρεται διότι **δεν επιτρέπεται να ενδιαφέρεται για την ηθική του καθενός**, ούτε για τις προσωπικές του επιδιώξεις, τις ιδέες, τις σκέψεις και τα φρονήματα.

Ο ΠΚ και η εξέλιξη του στην Ελλάδα

Οι απαρχές της ποινικής νομοθεσίας στη σύγχρονη Ελλάδα ανάγονται στο «**Απάνθισμα των Εγκληματικών**» του 1824 που συμπληρώθηκε με σημαντικές διατάξεις του Συντάγματος του 1827 (εξάρτηση της επιβολής ποινής από την ύπαρξη γραπτού νόμου, απαγόρευση αυθαίρετης δίωξης ή φυλάκισης).

Το Απάνθισμα ίσχυσε μέχρι το δεύτερο έτος της βασιλείας του Όθωνα, οπότε τέθηκε σε ισχύ ο **Ποινικός Νόμος του 1834**, έργο του μέλους της Αντιβασιλείας **Ludwig v.Maurer** που επεδίωξε εναρμόνιση με τα ιδεώδη του Διαφωτισμού και τόνωση της γενικής πρόληψης κατά τη διδασκαλία του **Feuerbach**. Ο ποινικός νόμος του 1834 καθιέρωσε για πρώτη φορά την αρχή «**κανένα έγκλημα, καμία ποινή χωρίς νόμο**» σε όλες τις εκφάνσεις αυτής και επιχείρησε να εγκαταλείψει την βαναυσότητα των μεσαιωνικών ποινών.

Ο ποινικός μας κώδικας (ν. 1492/1950, σε ισχύ από 1^{ης} Ιανουαρίου 1951) αποτελεί έργο πολύμοχθων προσπάθειών, που ξεκίνησαν το 1911 και μετά από εκπόνηση τριών σχεδίων το 1924, το 1933 και το 1935, κατέληξαν στο τελικό τέταρτο σχέδιο του 1948 με εισηγητή το Νικόλαο Χωραφά. Ενώ λοιπόν, ο ΠΚ, αποδείχθηκε αντάξιος των περιστάσεων, καθώς εκπονήθηκε στο πλαίσιο διεθνών και εσωτερικών σπαραγμών, πολλά από τα μεταγενέστερα νομοθετήματα που τον τροποποίησαν οδήγησαν σε πολυνομία και κακονομία.

Ενώ πολλές από τις επιγενόμενες τροποποιήσεις του ΠΚ ήταν αναγκαίες και ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της κοινωνικής πραγματικότητας π.χ. η ποινικοποίηση των βασανιστηρίων (137), η αναμόρφωση των διατάξεων για την τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης με εισαγωγή σχετικών λόγων άρσης του αδίκου (304), η ποινικοποίηση της παραβίασης του απορρήτου των τηλεφωνημάτων (370^A), η κατάργηση του αξιόποινου πράξεων όπως η αλητεία (408), η δολία αποφυγή πληρωμής εισιτηρίου (391), η μοικεία (357), **υπήρχαν και άλλες παρεμβάσεις του νομοθέτη που ήταν ευκαιριακές και πρόχειρες** (ήταν αποτέλεσμα πελατειακών σχέσεων) με αποτέλεσμα το σύστημα του ΠΚ του Χωραφά να μην είναι πια το ίδιο.

Βιβλιογραφία:

Χ. Μυλωνόπουλος, «Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος Ι», Αθήνα 2007, εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 1-25